

*Драган
Симеуновић*
**ДРУМОВИ
ФИЛИПА
ВИШЊИЋА
И
КНЕЗ ИВО
ОД
СЕМБЕРИЈЕ**

ДРУМОВИ ФИЛИПА ВИШЊИЋА

И

КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ

Издавач
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
ФИЛИП ВИШЊИЋ
БИЈЕЉИНА

За издавача
Душанка Новаковић

Рецензент
Проф. др Цвијетин Ристановић

Уредник издања
Зоран Живковић

На корицама је графика „Бијељина“, аутора
Милијанка Михољчића

ПРОФ. ДР ДРАГАН
СИМЕУНОВИЋ

ДРУМОВИ ФИЛИПА
ВИШЊИЋА

И
КНЕЗ ИВО
ОД СЕМБЕРИЈЕ

БИЈЕЉИНА

2008

ДРУМОВИ ФИЛИПА ВИШЊИЋА

Неправда коју чинимо ствараоцима усмене уметности тиме што њихова дела, попут српске епске поезије сврставамо у народне умотворине, опстаје и поред свих модернизација српског друштва. Као да је тек слово једини доказ нечијег ауторства и као да еманација духа није налазила хиљадама година своју потврду и без записа.

Филип Вишњић је свакако један од најзначајнијих не само уметника Првог српског устанка већ и творац усмене, у стих уклесане историје тих грандиозних збивања која су из корена мењала преду-

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
"ФИЛИП ВИШЊИЋ"
БИЈЕЉИНА

Сл.г.

929

Члв. бр. 1

= 39352

148045/77

22-1053

го тужну историју српског народа. Прецизност чињеница које са фактографском тачношћу Филип Вишњић уграђује у своје гусларске песме чини да су те песме аутентични и важни документи епохе.

Славни гуслар Филип Вишњић рођен је (према подацима које је о себи дао Лукијану Мушицком) око 1767. године у босанском селу Трнови на размеђи равне Семберије и планине Мајевице. Пре него што је ослепео од великих богиња као дете нагледао се турског зулума у родној кући угледне породице Вилића. Када је турски бес затро кућу Вилића, Филип је са мајком Вишњом, младом удовицом, по којој ће узети презиме, прешао у нови дом и друго село. Запостављен од свих у својој новој породици, мали слепи дечак је рано дошао

у додир са гулама које ће променити његов горки живот. Као у бајци, када млади јунак проналази чаробни мач и даровити Филип је узевши у руке своје песничко оружје не само променио свој живот, већ и снажно утицао на животе и судбине многих других несрећних људи. За Србе није било песме без гусала. И то какве песме, пркосне и родољубиве која је већ својим тоном узбуркавала уз одсјај огњишта крв и свест српске раје. Није без прекора забележио турски хроничар тога доба да се „раја мање бунила ће су гусле и пјесма Каурима брањени.“

Поставши нешто посебно, свестан да је истина оно што он испева и отпева путовао је неуморно од села до села, неустрашиво будећи замрло родољубље у наплашеним српским сељачким душама.

Поновити Вишњићева путовања данас аутомобилом би био велики напор, а може се замислити тек колика је била његова енергија и воља да споји Србе својом песмом и гуслама као јединим медијом тога времена, док је својим квргавим слепачким штапом пипао корак по корак хиљаде километара сеоским прашњавим и блатњавим путевима по међавама и свакаком другом невремену у забаченим крајевима праћен турском порутом, псима и каменицама махалске дечурлије.

Упоран да бакљу буне разноси где год има Срба Филип Вишњић је прошао не само велик део Босне и Херцеговине, почев од Бијељине, Рогатице, Фоче, Горажда, Власенице, Зворника, Тузле, Маглаја, Бања Луке, Дервенте, Тешња Жепче, Травника, све до околине Сарајева, па Гацког,

Грахова, у Црној Гори, Цетиња, Подгорице, Скадра, Шавника, Никшића, Жабљака и Пљеваља, у Србији од Пријепоља до Лознице и Београда, па Смедерева, Ваљева, Крагујевца и Чачка. Многе од тих места, и села међу њима, је походио више пута, а стизао је не само у Срем, већ и у Бачку све до Кулпина, крстарио Славонијом од Винковаца до Нове Градишке и Осјека, па тако Панонијом ходио све до, тада у много чему српског, Темишвара.:

Народ је тада очекивао свог “пјевача” са особитим узбуђењем. Данима је испред њега путовао глас да пева забрањене песме које су крепиле надлазећу храброст у временима буна. Тако је Филип Вишњић постао попут многих других себи сличних важан чинилац подизања и успеха револу-

ције а да тога ни он ни други нису били довољно свесни. Говорећи данашњим језиком он је не само био пропагатор револуционарних идеја већ и њихов творац. Како је забележио Вук Караџић, већину важних Вишњићевих песама које се тичу догађаја у Првом српском устанку и догађањима везаним за устанак, певао је он сам, и, што је важније, поенте и поруке тих песама, које су потом заживеле у народу као идеја и истина, биле су његово дело.

Српски Хомер био је уједно и дух и језик српске револуције. Свестан своје одговорности служио се у својим песмама што је више могао истином уверен да је она најбоље оружје за подстицање на велика дела. Одувек су велики пропагатори идеја и револуција знали да семе истина

рађа најмоћније митове који у споју са истином постају покретачка снага народних маса.

Његова пропагандна мисија била је лична. Нико то од њега није захтевао, нико га није из руководства устанка финансирао. Издржавао се милостињом и прошњом. Срби очито ни тада нису схватили значај лобирања и пропаганде, нити су ишта улагали у њих зарад остварења својих политичких циљева.

Ретки су били они који су попут Стојана, војводе мачванског схватили значај Вишњића као агитатора. Вишњић је и сам био учесник великих збивања, попут опсаде Лознице 1810. када је једва преживео турски масакр малобројних бранилаца, а које је својом песмом бодрио недељама и пре и после доласка Карађорђа и његове

војске. Вук није записао ниједну Вишњићеву песму која је настала пре устанка, а можда он, како бележи након разговора са њим 1817. године у сремачком манастиру Шишатовац Лукијан Мушицки, пре „востанија србског није једну песму сам сочинио“. Логично је да је и пре тога песник имао своје песме. Но оне нису биле од велике вредности по револуцију, нити је он пре њеног почетка могао имати великог надахнућа. Тек када је устанак избио, Вишњићево родољубље га је од интерпретатора претворило у креатора песама и гласника буне. Инспирације је било тих година посвуда око њега, јер је живео животом песника рата, а не салонских романтичара који су уздисали над славном прошлошћу. Други су гуслари и даље гуслили старе песме, а нове је стварао само Виш-

њић. Ако није био у свакој важнијој бици, након ње је скупљао подробне податке о учесницима и току битке, чак и о томе како су били обучени и српски и турски актери крвавих бојева и какви су им били коњи.

Данас то представља изванредан извор за реконструкцију тих догађаја. Само оно што је од Вишњићевог дела забележио Вук Караџић износи преко 5.000 стихова. Они су, заједно узев, понајвише слика његове епохе, чак и онда када у њима он пева о старим јунаштвима и јунацима јер су и те песме биле у функцији подизања и одржања устаничког духа.

Међутим, сводити његове песме тек на пропагандни материјал била би велика грешка. Оне су уједно изврсна и осмишљена аналитичка грађа у којој се прецизно

утврђују узроци устанка, друштвене и политичке околности у којима се он збива, начин вођења ослободилачке борбе, разлози губљења даха револуције и најзад њеног привременог краха.

Радикалност револуције као чина потпуног преврата је код Вишњића препозната и утврђена већ у почетним стиховима његове знамените песме „Почетак буне против дахија“: „Кад се шћаше по земљи Србији, по Србији земљи да **преврне** и да **друга постане судија...**“.

Мотиви за устанак су сабирани од Маричке и Косовске битке па до сече кнезова која је тек повод. Узроци за побуну су дубљи и дају се свести на три речи : воља за слободом. Слободом од зулума, харача, ропства сваколика. Нико боље од Вишњића који је прокрстарио друмове српских

крајева није могао одвојити генералне од посебних узрока, нити тако тачно знати шта то тишти српску рају.

Исто тако, запањује Вишњићев реализам који чак и у тренуцима највећег устаничког заноса Дрину и даље види као границу између Босне и Србије – „Дрино водо, племенита **међо** измеђ Босне и измеђ Србије“, границу која се може прелазити ради похода, али остаје границом. Творећи и сам историју, Вишњић се очито ослањао на историју српског народа из које је научио да је судбина српског народа да живи у подвојеним државама. Вишњић је имао и способност предвиђања. У истој песми он наговештава скори пренос устанка у Босну, али не и победу Срба и евентуално спајање Босне и Србије, ма колико да му је то била жеља, када каже пе-

вајући у Карађорђево име: „Наскоро ће и то време доћи "...када ће прећи са војском Дрину и „честиту Босну полазити“. И оди-ста, Срби у Семберији под вођством кнеза Иве од Семберије, Вишњићевим добрим пријатељом, подигоше заједно са Карађорђеvim борцима 1809. устанак против Турака. У њему је учествовао и Филип Вишњић и по слому устанка заједно са великим збегом народа настанио се трајно у Мачви, па у Срему.

Осим тога, многи ликови не само главних, већ и маргиналних јунака су остали да живе у нашем памћењу захваљујући Вишњићевом дару за меморисање личности и збивања, као и његовом осећању за правду које се исказивало и у немалом давању простора у његовим песмама мање битним ликовима устанка, неретко про-

стим борцима који су учинили по које велико дело које би иначе било приписано њиховим старешинама. Није ли и то диза-ло морал народу и чинило сам народ јуна-ком достојним својих вођа. Вишњић је очито знао да је погрешно опевати само своје вође. Зато је детаљно опевао и турске зликовце свих формата. Да би их упознао није се либио да их походи и пева и њима, као што је певао и пред вождом. Храброст слепца је понекад већа од храбрости оних који виде, али не зато што је у питању ком-пензација већ зато што његова храброст проистиче из другачије формираног ка-рактера, схватања вредности живота и смисла жртвовања за народ. Услед тога она је само већа. Из тих похода Вишњић се враћао без прстију и са бразготинама по лицу када би Турци спознали да жели

да их упозна да би их потом могао боље да опева мртве.

Пошто су се устаници мало служили пером, велика је заслуга Филипа Вишњића што је живо и занимљиво меморисао догађаје, а Вука Караџића зато што је записао Вишњићеве стихове.

Но, у тим стиховима има и подоста критике на рачун кукавичлука и грешака српских главешина. Задуго још нико сем Вишњића неће тако слободно изрицати тако бритке осуде штетног понашања лидера српске револуције 1804. године које Вишњић најчешће прати речима „Шта чините, да вас Бог убије?“.

Један од разлога за толику Вишњићеву слободу речи је садржан и у демократичности која је красила Први српски

устанак. Милорад Панић – Суреп добро примећује у својој студији о Вишњићу да се тако о Милошу у Другом устанку не би смело певати.

Филип Вишњић је у име своје песничке слободе имао и право на разочарење, и иако се након пропасти устанка скућио у Срему међу поштоваоцима његове песме на Фрушкој Гори у селу Грк, горак због краха устанка одбијао је да ту мирно живи, иако је по први пут био ваљано скућен и најзад заједно са својом децом, те је, и поред тога што је добио таљиге и коња да се издржава пуних следећих двадесет година, од 1813. све до 1834, наставио са својим путовањима. Површном посматрачу би се могло учинити да је реч о лутањима, а заправо се радило о наставку гусларевог сна, о поновном уделу у повези-

вању костију и ткива разбијеног српског националног тела помоћу гусларско-друмских нити ради уздизања посрнуле српске револуције.

Када је у 67. години живота умро и сахрањен у сремском селу Грк, Филип Вишњић је већ био легенда, али само у народу. Нови владари Срба нису много марили за њега. Срмом оковане велике гусле Вишњићеве су иструлиле заденуте за рог старе куће, а гудало које је мамило уздахе и жарило крв је продато за пар форинти.

За Филипа Вишњића више није било посла. Задатак слепог дечака из Подриња који је он сам себи зарана поставио био је доведен до краја. Србија је била довољно слободна, а Срби и живи и мртви једни до других. Када је замукла његова песма остао је само његов завет Србима да не до-

зволе да се ни мртви више растављају – „Нека је кост до кости, децо!“. Потом помреше после Вишњића брзо и изненадно и сва његова деца. Сељани Грка их сходно Вишњићевом завету сахранише тик поред њега. Његове песме су остале да живе у читанкама. Да ли и у главама политички мислећих ?

КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ

Свака политика увек тражи жртве. Али, углавном од других. Примери самопожртвовања политичара и уопште људи од власти су више него ретки и обично више представљају изнуђене чиновне, него акт њихове слободне воље. И кад се жртвују, људи од власти то раде углавном зато да би добили још више власти, или да не би изгубили бар ону коју имају.

Још нешто. Када политика захтева жртву политичари ту жртву пребацују обично на прост народ. Народ је тај коме је намењена позиција жртве, и обично се народ, вољно или невољно, жртвује за неког политичара и његов политички проје-

кат. Од народа вођство захтева да умре за отаџбину, слободу, неку идеологију, заправо за њега.

Ово је прича о потпуно обрнутом случају, о човеку од власти који се жртвовао за народ, и то прост народ, и то не за оне којима је био власт – драговољно, без икаквог интереса, без шанси да политички профитира. Племенити Иво од Семберије је могао само да изгуби, и то све – власт, личну слободу, иметак. И изгубио их је. Од свог народа за живота није добио ништа, после смрти – чак ни довољно сећања.

Прича о њему и његовом племенитом гесту откупа робља по цену личне жртве, геста који је задивио оне његове савременике који су умели да цене људскост, пада у време Првог српског устанка.

У сваком културно-историјском предању у коме је нека личност централна неопходно је одредити њено породично порекло и постојбину.

Према оскудним, и историјом заглањеним подацима којима располажемо, оборкнез Иван Кнежевић је највероватније рођен 1760. у селу Попови у нахији Бијељинској, срцу плодне Семберије. Његово презиме указује да је кнежевска титула одраније красила његову лозу, али се не да утврдити колико дуго. У сваком случају, у патријархалним срединама каква је била семберска, статусна презимена се нису могла произвољно узимати. У време догађаја који ће га учинити и славним и јадним, достојним прво дивљења, па онда сажаљења, био је оборкнез, дакле и формално главни међу семберским кнежевима.

Као место рођења и живота кнеза Ивана Кнежевића наводе се у литератури једно од два места у Семберији, иначе недалеко једно од другогa – село Попови или село Дворови.

На основу натписа на гробном споменику Ивану Кнежевићу у Шапцу сигурно је да је живео у селу Попови («Овде почивају кости родољубивог Кнеза Ивана Кнежевића, нахије Бељинске, из села Попова», а самим тим је, у складу са традицијом становања семберског становништва, и вероватније је да је рођен у истом селу. Поузданост података јемчи родбинска блискост особе која је кнезу Иви подигла споменик – «Воздиже јего белег Стефан Алексић, синовац, за спомен вјечни».

Исти извор указује и на време рођења, а самим тим и на животно доба кнеза

Иве у време када се догађај збио. Овај податак је од важности јер поништава сумње о томе да је могао имати тако велики углед код Срба и Турака будући да је био веома млад. Такве процене су полазиле од очито нетачног податка да је рођен 1775. године, те да је самим тим још био «јуноша» у време отпочињања Првог српског устанка. Наиме на Ивином споменику синовац је дао уклесати текст из кога се види да је «поживео љета 80», а да се «преселио на вечност 29. јуна 1840. љета у Шапцу». Из тога произилази да је кнез Иван Кнежевић имао 46 година, у добу када су људи са његовом позицијом били у пуној животној снази и са стеченим угледом.

О самом догађају откупа робља који се збио 1806. године, најверодостојније податке дају Филип Вишњић и Вук Караџић.

Вишњић смисао за фактографију нам у овом случају омогућује да сазнамо много тога и са великим степеном извесности будући да су он и Иво од Семберије били, ако не пријатељи, а оно, зацело, бар добри познаници.

Из грађе спознајемо заправо мучну кнежевску позицију Ивину. Кнез је у његово време и на његовом месту био човек који јесте формалнополитички био први међу Србима у свом крају и као такав је представљао своје село или нахију пред Турцима и чак имао извесне судске функције којима се служио да разреши спорове између својих сељана. Фактички, он је

био онај који је обезбеђивао да се скупи порез Турцима и спроведе многа друга њихова воља. Такав кнез је био више спо-на између народа и освајача него стварна власт. Али, бар зато је могао рачунати са тим да је поштован и цењен, јер га је народ бирао, а освајач прихватао или не. Заправо његова главна улога је била да својом памету и политичком вештином осигура што лакши живот Срба под Турцима. Што се тиче Иве од Семберије, може се рећи да је он у томе, бар према познатој историјској грађи, отишао најдаље од свих српских кнежева.

Вешт натпросечно, лако је и скоро равноправно комуницирао са турским феудалцима, и то не само на тлу Босне, већ и изван ње, о чему нас извештавају и Вук и Вишњић. Вук наводи да га «очима виђео

1802-е године, када је долазио у Јадар Али-бегу Видајићу», а од Вишњића сазнајемо да је био «друг» угледних Турака: Дервишаге из Зворника, Мул-Амета из Бијељине, аге Омер-аге, те да се непосредно пре збивања 1806. побратимио са чувеним крајишким војсковођом Кулин-капетаном. Управо то братимљење је дало кнезу Иви повода да обећа српској раји да се не боје «ропства од Кулина».

Поведен ширим потребама турске војске да гуши устанак у Србији, Кулин-капетан је «по Васкрсу, пред Светога Ђурђа» прешао са војском у Србију, попалио и опљачкао село Добрић у Јадру, натакао на колац локалног кнеза Илију и попа Филипа, а са собом као ратни плен повео «триста робињица», којих по неким прецизнијим подацима није могло бити мање од

111 нити више од 303, и свиме тиме «преварио» Иву. «Робињице» су сходно турским ратничким обичајима подељене по војничким чадорима.

Кнез Иво који је дошао да допреми за турску војску храну («таин») с високим звањем, а лишен реалне моћи, осећајући тежину личне одговорности, послужио се лукавством да би ослободио бар нешто заробљеница, тачније молбом за «побратимским» учешћем у плену, на шта му је Кулин-капетан поклатио 30 заробљених српских девојака и жена. То је био једини језик који је Кулин-капетан могао разумети. Да је тако, потврђује даљи ток догађаја када Иво охрабрен делимичним успехом и дирнут писком неослобођених жена отворено тражи од силног Кулин-капетана да му да, тачније да му прода сво робље за

цену коју хоће. Тада из Кулин-капетана избија његова ружна природа и презир према самилости коју осећа Иво према робљу. Да би казнио Иву, он од њега тражи енормно високу цену за откуп робља са намером да га уништи: «Ја ћу искат што ти дат не можеш», и још га упозорава да то није најгоре што може да следи: »ти ћеш с робља изгубити главу».

Не упозорава узалуд Ниче да «самилост убија», јер «људи моћи» не цене самилост, и чак је, шта више, сматрају опасном. У том тренутку Иво је због своје осећајности и исказаног милосрђа већ изгубио не само углед код Кулинових Турака, већ и по њега лично драгоцено побратимство.

Као рок за доношење три товара блага одређено је седам дана, јемци кнезу Иви су били његови пријатељи Турци, а Кулин

му је дао све заробљенице да их поведе са собом. Пошто их је на свом имању опоравио Иво се дао у сакупљање откупа по принципу «Ко нема ћерку или сестру, ето му прилике да је добије за откуп». Но, сиромашан и стално пљачкан семберски народ је и поред све воље једва скупио два товара блага те Иво сам даде трећи товар блага и тако «раскући кућу». Након тога окупи семберски народ пред црквом у селу Бродац у Семберији и замоли их да «купљено робље» пусте. Његова власт, на име није била такве природе да је то могао да нареди. Народ га свестан чина и свог и Ивиног милосрђа, послуша и тако Добрићанке задобише пуну слободу.

Овим својим чином, не само кнез Иво од Семберије, већ и народ Семберије су подигли себи задуџбину духовне при-

роде. И како се већ подижу материјалне задуџбине попут манастира, и ова је подигнута заједно, заједничком вољом и слогом владара и народа. Детаљ да је семберски народ био милосрдан колико и његов кнез се често заборавља, без зле намере, са жељом да се што више нагласи хуманост кнеза Иве. Није ни чудо, јер кнезови, као и сви други носиоци власти, су ретко кад хумани.

Оно што целој причи даје посебну, трагичну ноту јесте даља судбина кнеза Иве.

Прво га је заробио српски хајдучки харамбаша и војвода Станко

Црнобарац, и то баш Србин с оне стране Дрине са које је робље које је Иво ослободио, па га је, проценивши на основу откупа робља да је пун новца, вукао са

собом по Јадру и Подрињу све док му осиромашени кнез није некако скупио откуп за главу. Нико се тада не заузе за племенитог кнеза, нити се понуди да за њега да откуп, чак ни сељани којима је толико помогао.

Они који се дигну кад падну више вреде од оних који никада нису падали. Кад је Карађорђе одлучио да устанак прошири на Босну 1809. године, Иво Кнежевић му је у Бијељинској нахији предводио војску састављену од семберских хришћана. Зла ратна срећа Карађорђева на источном бојишту га је натерала да повуче војску не само из тих крајева, те Срби из Семберије све на челу са својим кнезом Иваном напустише своја вековна огњишта и населише се као избегличка сиротиња у Срему и Мачви. Карађорђе је ценио

његов подвиг те је Иво неко време, до 1815, док није онемоћао од болести и старости био члан шабачког суда. После тога, извештава нас Вук, Иву је до краја «поћерала» зла срећа те је животарио у селу Грабовцу (више Земуна) и издржавао себе и своје («заслужује љеб себи својима») уз помоћ једног кљусета и таљига, те је «у Сријему био сиромашнији него ико у његовој кнежевини».

Пред смрт га је прихватио у свом двору шабачки владика. У Шапцу је и умро и сахрањен на старом шабачком гробљу, «уз обалу Камичка».

Симпоматично је да и Филип Вишњић и Вук Караџић виде једину награду кнезу Иви на небу, свесни да Иви Кнежевићу народ и бројне главешине не само да

нису запамтили велико добро, и да му је чињено и зло, већ и да му добро ни у будућности неће бити много памћено.

Иако стално вапимо за примерима хуманости, данас, сем нешто трагова у Шабачком музеју и једне уличице у Београду ништа више не подсећа на племенитог кнеза Иву од Семберије и његов велик, свог његовог имања и положаја вредан гест.

Могу ли опомена за нашу осиноност заборављања наших добротинитеља бити сумерске таблице на којима је записана судбина богатог и доброг човека који је због свог милосрђа изгубио све сем своје вере, док су они који су му то заборавили изгубили своје душе?

Белешка о писцу

Др Драган Симеуновић ради на Факултету политичких наука Универзитета у Београду у звању редовног професора.

Написао је једанаест књига из области друштвених наука, приредио велик број зборника и хрестоматија, руководио пројектима у земљи и иностранству и објавио је низ прилога у часописима и зборницима што укупно чини преко 200 библиографских јединица. Најпознатије књиге су му „Политичко насиље“, „Нови светски поредак и национална држава“, „Теорија политике“, „Српска колективна кривица“ и „Нововековне политичке идеје у Срба“.

Предавао је у низу страних земаља, понајвише у Немачкој, Грчкој и САД.

Члан је Одбора за друштвену теорију и филозофију САНУ, члан је Америчке академије по-

литичких наука, потпредседник је научног удружења „Наука и друштво“, дописни је члан „Collegium europaeum Jenense“ Универзитета у Јени.

Написао је више позоришних драма и ТВ сценарија. У позоришној сезони 1995/6 његова драма „Поредак светски нови“ је као део репертоара „Звездара театра“ играна са великим успехом. Аутор је текста награђене радио серије „С оне стране живота“ и аутор и водитељ је научнообразовних ТВ серијала „Политичке идеје у Срба“ и „Тероризам“ који су емитовани током 2005. и 2006. на РТС.

О његовом животу и делу угледни публициста Милош Јевтић написао је 1999. године књигу „Загонетке Драгана Симеуновића“.

Садржај

Друмови Филипа Вишњића.....	5
Кнез Иво од Семберије	21
Белешка о писцу.....	37

Проф. др Драган Симеуновић
Друмови Филипа Вишњића
и Кнез Иво од Семберије

Корице
Братомир И. Ивановић

Прелом
Борка Дрљача

Штампа
ГРАФИЧАР, Ужице

Штампано у
500 примерака
2008.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

929 Вишњић Ф.
929.7 Кнежевић И.

СИМЕУНОВИЋ, Драган

Друмови Филипа Вишњића и кнез Иво од Семберије
/ Драган Симеуновић. - Бијељина : Народна
библиотека "Филип Вишњић", 2008 (Ужице :
Графичар). - 49 стр. ; 21 cm

Белешка о писцу: стр. 44-45

ISBN 978-99938-660-8-4

а) Вишњић, Филип (1767-1834) - Биографије б)
Кнежевић, Иво, кнез од Семберије (1760-1840) -
Биографије
COBISS.BH-ID 857624

СИГ. 929

СИМ - ДРУ

22=1053

ИНВ. БР.

=39352

148041/27